

Myndigheten
för civilt försvar

Seminarieövning

Öva enkelt! – Rymdtjänster

Seminarieövning

Öva enkelt! – Rymdtjänster

Myndigheten för civilt försvar
651 81 Karlstad

Produktion: Advant

Publikationsnummer: MCF0170 – juni 2026

ISBN-nummer: 978-91-7927-771-0

Innehåll

Vad är Öva enkelt?	5
Hur är det tänkt att vi ska använda Öva enkelt?.....	6
Förberedelse	9
Vilka förberedelser och resurser krävs inför övningen?.....	9
Övningsbestämmelser.....	11
Checklista planeringsarbete.....	13
Genomförande	15
Inledning av övning.....	15
Scenario.....	17
Momentbeskrivning 1 – GNSS.....	18
Momentbeskrivning 2 – Jordobservation.....	20
Momentbeskrivning 3 – Satellitkommunikation.....	21
Utvärdering	24
Utvärderingsenkät.....	25
Utvärderingsrapport.....	27
Slutsatser.....	31
Vad är nästa steg efter utvärderingen?.....	31
Åtgärdsplan.....	32

Vad är Öva enkelt?

Vad är Öva enkelt?

Öva enkelt är ett övningsstöd som underlättar och hjälper dig som övningsledare genom hela processen från planering till genomförande och utvärdering av en övning. *Öva enkelt* är utformad för att vara genomförbar med enkla förberedelser, begränsad resursåtgång och utifrån egna förutsättningar.

I detta fall riktar sig övningen till aktörer inom det svenska beredskapssystemet som arbetar med samhällsviktig verksamhet.

Myndigheten för civilt försvar erbjuder flera stöd för att genomföra egna övningar. Innan övningsplaneringen påbörjas, se till att detta stöd stämmer överens med er långsiktiga planering för utbildning och övning kopplat till identifierade utvecklingsbehov.

Använd gärna följande frågeställningar som stöd innan du väljer övning:

- Varför ska vi öva?
- Vad ska övas?
- Vilka ska öva?
- Vilka resurser har vi att tillgå?
- Hur mycket tid har vi till förfogande?
- Hur ska erfarenheter omhändertas?

Efter övningen är det viktigt att ni avsätter tid och resurser för att hantera de erfarenheter som övningen genererat.

Hur är det tänkt att vi ska använda Öva enkelt?

Det här materialet är avsett för dig som ska planera, genomföra och utvärdera en övning i egen organisation. Materialet är uppdelat i tre delar:

1. Den inledande delen fokuserar på **förberedelser inför övningen**. Här finns stöd för dig som övningsledare, förslag på övningsbestämmelser och checklistor som underlättar planeringen.
2. Nästa del omfattar själva **genomförandet** med presentation av scenariot och beskrivningar av övningens moment, inspel och diskussionsfrågor.
3. Den sista delen av dokumentet innehåller stöd för **utvärdering** av övningen i form av en utvärderingsenkät och en mall för utvärderingsrapport som utgår från övningens mål och som är enkel att använda. Där finns även en mall att använda för att skapa en åtgärdsplan.

Lycka till!

Varför ska vi öva?

Syftet med övningen är att öka de övandes förståelse för vad rymdtjänster, i det här fallet GNSS, jordobservation och satellitkommunikation är och hur en störning eller ett bortfall av denna rymdtjänst kan påverka den övande organisationens funktionalitet.

Vad vill vi uppnå?

Målet med övningen är att öka de övandes kunskap och förståelse för hur en störning eller ett bortfall av GNSS, jordobservation eller satellitkommunikation kan påverka den egna organisationens funktionalitet samt att klargöra den egna organisationens ansvar, roller och beroenden kopplade till bedriven samhällsviktig verksamhet. De övande ska genom övningen öka sin medvetenhet om konsekvenser, sårbarheter och behov av samverkan vid en sådan händelse.

Målet med övningen är vidare nedbrutet i följande delmål:

1. De övande ska öka sin kunskap om hur störningar i GNSS, jordobservation och satellitkommunikation kan påverka den egna verksamheten samt vilka delar av verksamheten som blir påverkade.
2. De övande ska genom övningen öka sin medvetenhet om behov av samverkan vid en sådan händelse.

Del 1

Förberedelse

Förberedelse

Vilka förberedelser och resurser krävs inför övningen?

För att genomföra övningen krävs ett begränsat antal personella resurser som kan ta på sig olika roller. Vissa roller kan innehas av samma person.

- En person måste utses till **övningsledare**, vilken är ansvarig för planeringen och dialogen med beställaren.
- Utöver detta behövs en **spelledare**, som kan vara samma person som övningsledaren. Spelledarens uppgift är att leda diskussionerna under övningen genom att ställa frågor, fördela talutrymme, hålla tidsplanen och styra övningen framåt.
- En annan viktig roll är **utvärderingsledare**, vars ansvar är att dokumentera löpande under övningen samt sammanställa resultatet i utvärderingsrapporten. Om det inte finns en utpekad utvärderingsledare kommer du som övningsledare behöva göra detta arbete efteråt. Tips, ta hjälp!

Vad innebär övningen?

De övande tar del av ett övergripande scenario som för respektive moment beskriver störningar i rymdtjänster. Genom scenariot får de följa hur händelseutvecklingen kan påverka er verksamhet. Scenariot är utformat med utgångspunkt i de effekter som kan uppstå när GNSS, jordobservation och satellitkommunikation helt eller delvis faller bort.

Övningen bygger på dialog och gemensamt lärande och innehåller diskussionsfrågor samt förslag på understödande frågor som kan användas av spelledaren om det behövs. De understödande frågorna ska fungera som stöd för att driva de övandes diskussioner mot målen om inte scenariot räcker eller att fördjupning behöver ske.

Det finns möjlighet att skraddarsy frågeställningarna och scenariot för att passa just er organisation utifrån ert ansvarsområde, mognadsgrad och övningsbehov. Reflektera en stund över frågeställningarna och scenario. Om du vill göra ändringar gör gärna det, men säkerställ att de passar in mot övningens syfte och mål!

Vad är viktigt att tänka på kring säkerhetsskydd och sekretess?

Innan deltagarna bjuds in till övningen behöver övningsledaren, spelledaren och utvärderingsledaren överväga och svara på ett antal frågor.

1. Kommer övningen att involvera säkerhetsskyddsklassificerad och/eller sekretessbelagd information?
2. Berör övningen annan skyddsvärd information?
3. Är alla deltagare behöriga att ta del av den information som kommer att delas under övningen?
4. Är den tänkta övningslokalen lämplig med tanke på den information som ska delas?

Utifrån svaren ovan, säkerställ att nödvändiga riskreducerande åtgärder vidtas inför övningen. Vid osäkerhet, kontakta din organisations säkerhetsansvarige.

Vad har övningen för scenario?

Det uppstår störningar i rymdtjänster vilket orsakar konsekvenser för samhällsviktig verksamhet.

Vad är viktigt att tänka på kring utvärdering och erfarenhetshantering?

Utvärderingsarbetet påbörjas redan i planeringsarbetet. Genom att planera vad vi ska observera och dokumentera under övningen skapar vi bra förutsättningar för utvärderingen och det efterföljande arbetet med åtgärder. Detta övningsstöd har förutbestämda utvärderingsfrågor som bygger på målformuleringarna.

I sista delen av övningsstödet finns mallen ”utvärderingsrapport” med textfält som kan fyllas i direkt under övningens gång. Där finns också mallen ”åtgärdsplan” som kan fyllas i, tillsammans med sakkunniga och resursägare efter övningen, när utvärderingen är färdig. En individuell utvärderingsenkät som deltagarna kan fylla i efter genomförd övning bifogas.

Det är viktigt att det är tydliggjort tidigt vem som ansvarar för att omhänderta identifierade lärdomar efter övningen och följa upp det som noteras i åtgärdsplanen. Resultatet av utvärderingen bör ingå som underlag i er plan för fortsatt förmågeutveckling.

Läsanvisningar för stöd till övningsledning

- Metodhäfte – Seminarieövning (MSB2286),
- Metodhäfte – Utvärdering av övning (MSB2233), samt
- Utvärdera mera! Ett metodstöd för utvärdering av övningar i form av e-lärande. [Vägledning för utvärdering](#).

Övningsbestämmelser

Detta är övningsbestämmelser som du som övningsledare kan använda för att tydliggöra övningens syfte, mål och innehåll för deltagarna. Övningsbestämmelserna kan till exempel skickas ut till de övande i samband med inbjudan till övningen.

Övningens namn: _____

Datum och tid för övningens genomförande: _____

Syfte: Syftet med övningen är att öka de övandes förståelse för vad GNSS, jordobservation och satellitkommunikation är och hur en störning eller ett bortfall av denna rymdtjänst kan påverka den övande organisationens funktionalitet.

Mål: Målet med övningen är att öka de övandes kunskap och förståelse för hur en störning eller ett bortfall av GNSS, jordobservation eller satellitkommunikation kan påverka den egna organisationens funktionalitet samt att klargöra den egna organisationens ansvar, roller och beroenden kopplade till bedriven samhällsviktig verksamhet. De övande ska genom övningen öka sin medvetenhet om konsekvenser, sårbarheter och behov av samverkan vid en sådan händelse.

Målet med övningen är vidare nedbrutet i följande delmål:

1. De övande ska öka sin kunskap om hur störningar i GNSS, jordobservation och satellitkommunikation kan påverka den egna verksamheten samt vilka delar av verksamheten som blir påverkade.
2. De övande ska genom övningen öka sin medvetenhet om behov av samverkan vid en sådan händelse.

Målgrupp:

Aktörer inom beredskapssystemet som arbetar med samhällsviktig verksamhet.

Förkunskaper

- Inga särskilda förkunskaper. De övande bör ha grundläggande kännedom om den egna organisationens uppdrag, ansvar och roll inom samhällsviktig verksamhet samt en övergripande förståelse för hur den egna organisationen använder GNSS, jordobservation och satellitkommunikation i sin verksamhet.

Format: Seminarieövning.

Övningsledning: Övningsledare, spelledare och utvärderingsledare.

Tid för genomförande: Cirka tre timmar.

Tid för utvärdering: Cirka två timmar.

Logistik: Se checklista.

Övningslokal:

Konferensrum eller ledningsplats, se till att ta hänsyn till säkerhetsskydd.

Checklista planeringsarbete

Detta är en checklista som är till för att underlätta övningsledarens planeringsarbete genom hela övningen från början till slut.

Före övningen

Genomför en uppdragsdialog med beställaren av övningen. Klargör förväntningar på leverans och hur erfarenheterna ska omhändertas.

Förankra övningsbestämmelserna hos beställaren.

Boka övningslokal med nödvändig utrustning, ta hänsyn till behov av eventuella säkerhetsskyddsåtgärder.

Sprid övningsbestämmelserna till deltagarna.

Boka och bjud in övande samt övriga deltagare till övningen, säkerställ att de har rätt utbildning innan vad gäller regelverk m.m.

Förbered utvärdering med utvärderingsledaren och skriv ut utvärderingsenkäten som ska delas ut.

Se över övningens diskussionsfrågor och förbered vid behov tillägg eller justeringar.

Se över övningens scenario och förbered vid behov tillägg för att öka relevansen för din aktör.

Planera hur tiden ska användas under övningen och när pauser ska läggas in.

Förbered övningslokal och andra praktiska detaljer.

Kontrollera och förbered ev. fika och förbrukningsmateriel.

Under övningen

Genomför övningen.

Dela ut och samla in utvärderingsenkät.

Efter övningen

Sammanställ svaren från utvärderingsenkäterna.

Fyll i observationer och målbedömning i utvärderingsrapporten.

Färdigställ utvärderingsrapporten och påför vid behov säkerhetsskyddsklassificering.

Kommunicera utvärderingsresultatet till deltagarna.

Lämna över resultatet av övningen till beställaren och ta tillsammans fram en åtgärdsplan för fortsatt omhändertagande. Engagera gärna sakkunniga och resursägare i arbetet med åtgärdsplanen.

Boka en tid med de övande och beställaren längre fram för att följa upp åtgärderna och se över behovet av att uppdatera den fleråriga utbildnings- och övningsplanen.

Del 2

Genomförande

Genomförande

Nu har det blivit dags att genomföra övningen. Nedan finns stöd till hur inledningen av övningen kan genomföras och även stöd till spelledaren, det vill säga den som faciliterar diskussionerna och för övningen framåt.

Inledning av övning

Vem som inleder övningen kan variera beroende på organisation, tillgång till resurser och vilka som medverkar. Övningsledaren kan vara den som hälsar välkommen, men det går även bra att en chef eller motsvarande gör det för att sedan lämna över ordet till spelledaren.

Presentera syfte och mål med övningen: Understryk gärna att övningen ska vara lärande, att den ska ge de övande en grundläggande förståelse för vad GNSS, jordobservation och satellitkommunikation är och hur en störning eller ett bortfall av denna rymdtjänst kan påverka den övande verksamhetens funktionalitet.

Gå igenom följande punkter:

- Vilka som ingår i övningsledningen och vilken roll de övande har. Det är inte spelledaren som sitter på rätta svaret.
- Praktikaliteter kring tider, pauser och liknande.
- Information kring säkerhetsskydd och sekretess.
- Beskriv hur processen efter övningen ser ut.
- Spelregler kring övningen:
 - Till exempel att ”vad som sägs i rummet stannar i rummet”, att mobiltelefoner lämnas utanför rummet, eller annat som bestämts innan.
- Hur övningen kommer att gå till, exempelvis:
 - De olika momenten inklusive presentation av scenariot och diskussionsfrågor.
 - Om de övande fastnar i en fråga kommer spelledaren att parkera frågan och gå vidare.
 - Hur resultatet av övningen ska dokumenteras och spridas.

När inledningen är klar, meddela att övningen har startat.

Presentera scenariot

Scenariot syftar till att ge ett sammanhang att diskutera utifrån. Scenariot är enkelt och generellt beskrivet, för att undvika att fastna i detaljer. Texten inleds med en förhistoria som förklarar bakgrunden till händelseförloppet. Spelledaren använder sedan momenten och inspelen för att vägleda de övande genom diskussionsfrågorna.

Presentera det första momentet

- Läs upp scenariotexten i inspelet.
- Den första diskussionsfrågan är en ingång för att starta samtalet.
- Gå igenom diskussionsfrågorna i tur och ordning.

Upprepa med de följande momenten

- Läs upp scenariotexten i inspelet.
- Gå igenom diskussionsfrågorna i tur och ordning.

Avslutning

- När det återstår cirka 30 minuter är det dags att runda av.
- Återkoppla till syftet och målet med övningen.
- Be deltagarna resonera kring de viktigaste utvecklingsområdena som framkommit under övningen, vad har gått bra, vad behöver förbättras?
- Be deltagarna fylla i och lämna in utvärderingsenkäten.
- Tacka för deltagandet.
- Meddela när och hur deltagarna får återkoppling på resultatet av övningen.

Ta höjd i tid för att avslutningen är minst lika viktig som inledningen. Den sinnesstämning som råder bland deltagarna vid övningens slut, är den känsla som de kommer att ha med sig från övningen.

Scenario

Förhistoria: Under natten och morgonen inträffar flera allvarliga störningar riktade mot rymdbaserad infrastruktur och dess marksegment, vilket snabbt får konsekvenser för samhällsviktiga verksamheter i Sverige och övriga Europa. På marken yttrar sig detta främst genom störningar i verksamheter som normalt förlitar sig på kontinuerlig dataöverföring från rymden. Flera processer behöver övergå till manuella eller alternativa metoder, och vissa aktörer rapporterar fördröjningar i sina ordinarie arbetsflöden.

Ramfaktorer: Dagens datum, klockan är 09:30.

Plats: Ert kontor eller motsvarande.

Orsaker och konsekvenser: Händelserna leder till ökade svarstider, svårare samordning och större osäkerhet i beslutsfattandet. Samtidigt uppstår frågor kring ansvar, prioriteringar, informationsdelning och behovet av samverkan mellan lokala, regionala, nationella och internationella aktörer.

Momentbeskrivning 1 – GNSS

Mål

1. De övande ska öka sin kunskap om hur störningar i GNSS kan påverka den egna organisationen samt vilka delar av organisationen som blir påverkade.
2. De övande ska genom övningen öka sin medvetenhet om behov av samverkan vid en sådan händelse.

Ungefärlig tidsåtgång för övningsmoment 1

Introduktion	5 minuter
Diskussion	40 minuter
Summering	5 minuter
Totalt	50 minuter

Inspel

Flera användare rapporterar plötsligt felaktiga positions- och tidsdata i sina GNSS-tjänster. Tekniska analyser visar att det rör sig om spoofing, där falska signaler vilseleder systemen. Effekterna blir snabbt omfattande: flyg och fartyg får missvisande positionsdata, utryckningsfordon och hemtjänst tappar navigationsstöd, drönare kraschar och telekom- samt IT-nät störs när tidssynkronisering påverkas. Detta leder till förseningar, driftstörningar och ökad manuell hantering inom transport och samhällsviktig verksamhet. Analysen visar också att storkällan är mobil, exempelvis på ett fartyg, fordon eller luftburet system, vilket gör att störningarna flyttar sig geografiskt och skapar ytterligare osäkerhet.

Diskussionsfrågor

1. Hur skulle vi kunna upptäcka att GNSS-informationen är felaktig snarare än helt otillgänglig, och vilka tecken skulle kunna indikera vilseledning?
2. Hur skulle vilseledande GNSS-data, där systemen fortsätter att fungera men visar felaktig information, kunna påverka vår organisation?
3. Vilka system, tjänster eller funktioner i vår organisation använder GNSS för position, navigation eller tidssynkronisering i dag?
4. Vilka delar av vår organisation är särskilt känsliga för försämrad noggrannhet, tillförlitlighet eller tidssynkronisering i GNSS-baserade tjänster?
5. Hur kan felaktig information påverka vår förståelse av händelsen och vår möjlighet att samverka med andra aktörer?

Understödjande frågor

- Vilka risker uppstår när GNSS-data används utan att kunna verifieras mot andra informationskällor?
- Hur påverkas vår lägesbild och vår förmåga att prioritera insatser om positioner, tider eller rörelsemönster inte går att lita på?
- Vilka andra aktörer är beroende av samma GNSS-information, och hur kan felaktiga data hos en aktör få spridningseffekter hos andra?
- Vilka alternativa arbetssätt, system eller informationskällor används i dag när GNSS-information är osäker eller inte tillförlitlig och vilka begränsningar har dessa?

Momentbeskrivning 2 – Jordobservation

Mål

1. De övande ska öka sin kunskap om hur störningar i jordobservation kan påverka den egna organisationen samt vilka delar av organisationen som blir påverkade.
2. De övande ska genom övningen öka sin medvetenhet om behov av samverkan vid en sådan händelse.

Ungefärlig tidsåtgång för övningsmoment 1

Introduktion	5 minuter
Diskussion	40 minuter
Summering	5 minuter
Totalt	50 minuter

Inspel

Ett antisatellitvapen slår ut en Sentinel-satellit i EU:s Copernicus-program och skapar tusentals fragment av rymdskrot i omloppsbanan. Flera europeiska satelliter tvingas därför in i skyddsläge, vilket gör att viktig jordobservationsdata för bland annat brandövervakning, översvämningskartor och miljöanalys uteblir. Följden blir snabbt försämrade och mindre tillförlitliga lägesbilder.

Diskussionsfrågor

1. Hur märker vi i praktiken att data saknas, är fördröjd eller har sämre kvalitet än normalt?
2. Hur skulle ett plötsligt bortfall av satellitbaserade jordobservationsdata påverka vår organisations möjlighet att fungera normalt?
3. Vilka delar av vår organisation är mest beroende av jordobservation, direkt eller indirekt, och varför?
4. Hur skulle bortfallet kunna påverka samverkan med andra aktörer som normalt använder samma eller liknande lägesbilder?

Understödjande frågor

- Vilka risker uppstår när beslut måste fattas baserat på äldre, ofullständig eller osäker information?
- Finns det verksamheter eller funktioner där jordobservationsdata utgör ett viktigt komplement till annan information snarare än en primär källa?
- Vilka andra aktörer påverkas samtidigt av bortfallet, och hur kan detta påverka vår organisation?

Momentbeskrivning 3 – Satellitkommunikation

Mål

1. De övande ska öka sin kunskap om hur en störning eller ett bortfall av satellitkommunikation kan yttra sig. De övande ska öka sin kunskap om hur störningar i satellitkommunikation kan påverka den egna organisationen samt vilka delar av organisationen som blir påverkade.
2. De övande ska genom övningen öka sin medvetenhet om behov av samverkan vid en sådan händelse.

Ungefärlig tidsåtgång för övningsmoment 1

Introduktion	5 minuter
Diskussion	40 minuter
Summering	5 minuter
Totalt	50 minuter

Inspel

Under natten drabbas flera europeiska markstationer för satellitkommunikation av en kraftig överbelastningsattack som slår ut delar av markinfrastrukturen. En enorm mängd falsk nätverkstrafik gör att kommunikationssystemen överbelastas och vissa måste stängas av för att skydda kritiska funktioner. Det leder snabbt till störningar i satellitbaserade tjänster. Samtal hackar, datakommunikation blir långsam och på flera håll försvinner satellitlänkar helt. I miljöer utan mobiltäckning uppstår total kommunikationsförlust.

När trycket ökar på markbundna nät påverkas även dessa, vilket gör att viktiga verksamheter som räddningstjänst, blåljus och samhällsviktiga aktörer får svårt att nå ut eller samordna sig. För svenska myndigheter innebär det att lägesbilden blir fragmenterad, informationsflöden fördröjs och alternativa, ibland mindre säkra, kommunikationsvägar måste användas. Detta leder till ökade risker vid insatser, längre responstider och större osäkerhet i beslutsfattandet.

Diskussionsfrågor

1. Hur upptäcker vi störningar i satellitkommunikationen?
2. Hur skulle ett plötsligt bortfall av satellitkommunikation påverka vår organisations möjlighet att fungera normalt?
3. Vilka delar av vår organisation är mest beroende av satellitkommunikation, direkt eller indirekt och varför?
4. Vilka delar av organisationen slutar fungera om satellitkommunikationen inte fungerar? Vilka förmågor tappar vi följaktligen i vår organisation?
5. Hur skulle störningar eller bortfall av satellitkommunikation påverka samverkan med andra aktörer?

Understödjande frågor

- Finns tekniska reservlösningar för att upprätthålla intern kommunikation?
- Finns tekniska reservlösningar för att upprätthålla extern kommunikation?
- Hur skulle ett bortfall av satellitkommunikation för andra aktörer påverka vår organisation?

Stöd till summering av övningen

Be deltagarna resonera kring:

- vad har gått bra,
- vad behöver förbättras,
- de viktigaste utvecklingsområdena som framkommit under övningsmomentet.

Del 3

Utvärdering

Utvärdering

Nu har det blivit dags att utvärdera och sammanställa de slutsatser som framkommit under övningen.

Nedan följer en utvärderingsenkät som är till för de övande. Utöver den finns även en mall för utvärderingsrapport som inkluderar plats för utvärderingsledarens observationer och bedömning. Till sist finns även en mall för åtgärdsplan.

Utvärderingsenkät

Denna utvärderingsenkät syftar till att de övande ska självskatta i vilken utsträckning aktören har uppfyllt målen. Utvärderingsledaren kan vid behov göra förändringar i utvärderingsenkäten. Utvärderingsenkäten delas ut till de övande efter övningens genomförande och är ett ingångsvärde för analys av det samlade utvärderingsresultatet.

Namn: _____

Roll/Funktion: _____

Fråga 1

I vilken utsträckning upplever du att du har kunskap om hur en störning i GNSS, jordobservation eller satellitkommunikation kan yttra sig?

Mycket stor utsträckning

Stor utsträckning

Liten utsträckning

Inte alls

Motivera:

Fråga 2

I vilken utsträckning upplever du att du har kunskap om hur en störning i GNSS, jordobservation eller satellitkommunikation kan påverka er organisation?

Mycket stor utsträckning

Stor utsträckning

Liten utsträckning

Inte alls

Motivera:

Fråga 3

I vilken utsträckning upplever du att du har kunskap om hur en störning i GNSS, jordobservation eller satellitkommunikation kan påverka din organisations förmåga att samverka med andra?

 Mycket stor utsträckning Stor utsträckning Liten utsträckning Inte alls

Motivera:

Utvärderingsrapport

Övad organisation: _____

Övningens namn: _____

Datum för övningens genomförande: _____

Bakgrund

Beskriv varför övningen genomförts:

Beskrivning av övningen

Syfte: Syftet med övningen är att öka de övandes förståelse för vad GNSS, jordobservation och satellitkommunikation är och hur en störning eller ett bortfall av denna rymdtjänst kan påverka den övande organisationens funktionalitet.

Metod: Övningen genomfördes i form av en seminarieövning. Utifrån satta mål (se nedan), skapades ett scenario och diskussionsfrågor som möjliggjorde för deltagarna att genom diskussion och analyser nå de uppsatta målen för övningen. Diskussionen leddes av en spelledare som med hjälp av scenario och understödande frågor lotsade deltagarna mot målen. Förloppet observerades och dokumenterades av utvärderingsledaren. Observationer tillsammans med svar från utvärderingsenkäter ligger till grund för denna rapport.

Övningsdeltagare

Fyll i namn och roll för de som deltagit i övningen.

Roll	Namn

Mål

Målet med övningen är att öka de övandes kunskap och förståelse för hur en störning eller ett bortfall av GNSS, jordobservation eller satellitkommunikation kan påverka den egna organisationens funktionalitet samt att klargöra den egna organisationens ansvar, roller och beroenden kopplade till bedriven samhällsviktig verksamhet. De övande ska genom övningen öka sin medvetenhet om konsekvenser, sårbarheter och behov av samverkan vid en sådan händelse.

Målet med övningen är vidare nedbrutet i följande delmål:

1. De övande ska öka sin kunskap om hur störningar i GNSS, jordobservation och satellitkommunikation kan påverka den egna verksamheten samt vilka delar av verksamheten som blir påverkade.
2. De övande ska genom övningen öka sin medvetenhet om behov av samverkan vid en sådan händelse.

Utvärderingsmetod

Utvärderingen bestod i att ta reda på och dokumentera hur det gick i övningen och varför det blev så. Utvärderingen bestod av två delar, en självskattande del som de övande själva besvarade efter avslutad övning via en enkät, och en andra del som bestod av att utvärderingsledaren följde de övande under övningen och noterade de övandes diskussioner och slutsatser i förhållande till målen. Dessa två underlag har sedan vägts samman och legat som grund för utvärderingen.

Resultat från övningen

Nedan finns plats för utvärderingsledaren att redovisa resultatet från övningen utifrån de olika målen. Resultatet bör spegla både utvärderarens observationer under övningen och deltagarnas enkätsvar. Resultatet ligger sedan till grund för arbetet med framtagande av utvecklingsområden och åtgärdsförslag.

- 1. De övande ska öka sin kunskap om hur störningar i GNSS, jordobservation och satellitkommunikation kan påverka den egna verksamheten samt vilka delar av verksamheten som blir påverkade.**

Hur gick det?

Varför blev det så?

Vilka styrkor observerades?

Vilka brister observerades?

Målbedömning:

2. De övande ska genom övningen öka sin medvetenhet om behov av samverkan vid en sådan händelse.

Hur gick det?

Varför blev det så?

Vilka styrkor observerades?

Vilka brister observerades?

Målbedömning:

Slutsatser

Här finns utrymme för utvärderingsledarens samlade bedömning och en beskrivning av identifierade utvecklingsområden.

Vad är nästa steg efter utvärderingen?

Utvecklingsområden ska omsättas i verksamheten i efterföljande erfarenhets-
hanteringsprocess. Utvärderingsledare med hjälp av övningsledare och berörda
sakkunniga och resursägare fyller i utvecklingsområden och föreslår vilka åtgärder
som bör genomföras för att höja förmågan. Åtgärdsförslagen kan skrivas i
punktform och motiveras med fritext i mallen för åtgärdsplan nedan. Detta
arbete ska förankras med beställaren.

Åtgärdsplan

Nr	Utvecklingsområde	Åtgärd	Ansvarig (namn)	Genomförande (datum)	Åtgärd senast (datum)	Uppföljning av åtgärd (datum)	Ansvarig för uppföljning (namn)
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							

Nu är du i mål med denna övning.

Bra jobbat!

Tips

På Myndigheten för civilt försvars hemsida hittar du fler Öva enkelt!

**Myndigheten
för civilt försvar**